

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/74/2020
Identifikačné číslo spisu: 2513202984
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2513202984.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej v spore žalobcu Silverside, a.s., Plynárska 7/B, Bratislava, IČO: 50 052 560, zastúpený AK Hecceg, s.r.o., Košická 56, Bratislava, IČO: 35 890 240, proti žalovaným 1/ LUMOSSAN s.r.o., Zavretý Kút 42/12, Piešťany, IČO: 36 694 801, 2/ Y. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., 3/ R. Z., nar. XX.XX.XXXX, t.č. bytom T., Y., žalovaný 2/ a žalovaná 3/ zastúpení: Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Dobšinského 12, Bratislava, IČO: 47 238 232, o 43.306,74 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 7Cb/80/2013, o dovolaní žalovaného 2/ a žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 261Cob/47/2019-471 zo dňa 26. mája 2020, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného 2/ a žalovanej 3/ z a m i e t a .
- II. Žalobca má voči žalovanému 2/ a žalovanej 3/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7Cb/80/2013-401 zo dňa 28.11.2018 v prvom výroku rozhodol, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi 43.306,74 eur, spolu s riadnym úrokom vo výške 15,90 % ročne zo sumy 25.559,- eur od 23.11.2012 do zaplatenia, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 36.437,22 eur od 23.11.2012 do zaplatenia. Druhým výrokom súd žalobu voči žalovanému 2/ a žalovanej 3/ zamietol. Ďalšími výrokmi rozhodol, že žalobca má voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a žalovaný 2/ a žalovaná 3/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca podanú žalobu odôvodnil tým, že dňa 18.03.2010 uzatvorili so spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s. zmluvu o splátkovom úvere č. 286320746, na základe ktorej poskytla žalovaným úver vo výške 25.559,- eur, ktorý sa zaviazali splatiť pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 710,- eur, s dátumom splatnosti prvej splátky 18.04.2010 a konečnou splatnosťou úveru dňa

18.03.2013, so splatnosťou splátok ku 18-temu dňu v mesiaci. Výška úrokovej sadzby za poskytnutý úver bola dohodnutá vo výške 15,90 % ročne. Po vyčerpaní úveru žalovaní porušili svoje zmluvné povinnosti, a preto boli listom zo dňa 26.10.2012 vyzvaní na predčasné splatenie poskytnutého úveru do dátumu uvedeného vo výzve.

Ku dňu zosplatenia predstavovala pohľadávka žalobcu celkovo sumu 43.306,74 eur. Žalovaní po zosplatení úveru do dňa podania žaloby nerealizovali žiadne úhrady.

3. V priebehu konania dňa 26.6.2018 pôvodný žalobca (SLSP, a.s.) a spoločnosť Silverside, a.s. doručili súdu podanie označené ako návrh na pripustenie zmeny strany.

Podanie odôvodnili tým, že na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 0246/2017/CE zo dňa 10.3.2017 s prílohou, uzatvorenej medzi žalobcom ako postupcom a spoločnosťou Silverside, a.s., IČO: 50 052 560, so sídlom Plynárenská 7/B, Bratislava ako postupníkom, bola pohľadávka, ktorá je predmetom konania, postúpená postupníkovi. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 7Cb/80/2013-352 zo dňa 9.8.2018 rozhodol tak, že pripustil, aby do konania na miesto pôvodného žalobcu vstúpila spoločnosť Silverside, a.s., IČO: 50 052 560, so sídlom Plynárenská 7/B, Bratislava.

4. Súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou, či zo zmluvy o splátkovom úvere v spojení so žalovanými 2/ a 3/ uzavretými dohodami o pristúpení k záväzku je možné vyvodiť záver o ich postavení ako dlžníkov z predmetnej úverovej zmluvy, a teda aj ich solidárny záväzok voči žalobcovi spolu so žalovaným 1/. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že dohody o pristúpení žalovaných 2/ a 3/ k budúcemu záväzku uzavreté podľa § 533 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov [ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“]) sú neplatné. Uviedol, že žalovaný 2/ a žalovaná 3/ uzavreli dohody o pristúpení k záväzku, ktorý vznikne v budúcnosti, čo vyplývalo z čl. II bod 1 zmluvy o splátkovom úvere, keďže poskytnutie úveru žalovanému 1/ bolo podmienené odkladacou podmienkou - pristúpením žalovaných 2/ a 3/ k úverovej zmluve. Konštatoval, že samotná skutočnosť, že žalovaný 2/ a žalovaná 3/ v samotnej dohode o pristúpení zhodne vyhlásili, že sa podrobne oboznámili s obsahom všetkých práv a povinností, ktoré vyplývajú z úverovej zmluvy, bola podľa súdu prvej inštancie bezpredmetná, nakoľko záväzok v tom čase neexistoval. Poskytnutie úveru bolo podmienené práve pristúpením žalovaných 2/ a 3/, a teda jediná skutočnosť, ktorá im objektívne známa mohla byť je to, že bez pristúpenia k úverovej zmluve záväzok žalovaného 1/ nevznikne.

5. Súd prvej inštancie mal za to, že žalovaný 2/ a 3/ v čase kedy pristúpili k záväzku, nevedeli a ani nemohli vedieť, o aký konkrétny dlh ide. V danom prípade boli súčasťou dohôd o pristúpení k záväzku prehlásenia o záväzkoch žalovaného 1/, ktoré v čase uzavierania predmetných dohôd neexistovali, nakoľko záväzky a pohľadávky v nich neboli stanovené v konkrétnej výške, pričom tieto dohody smerovali k pristúpeniu k záväzkom, o ktorých sa v čase ich vzniku nevedelo, či vzniknú alebo nevzniknú. Preto súd prvej inštancie konštatoval, že uvedené dohody o pristúpení k záväzku sú neurčité a nenapĺňajú náležitosti zodpovedajúce ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

6. Ďalej uviedol, že Dohody o pristúpení žalovaných 2/ a 3/ a o pristúpení k záväzku žalovaného 1/ vznikli v čase, keď žiaden dlh neexistoval, pretože iba v ten istý deň (t.j. 18.3.2010) bola uzavretá zmluva o úvere, na základe ktorej sa pôvodný žalobca zaviazal poskytnúť žalovanému 1/ úverový rámec. Žalovaný 2/ a žalovaná 3/ v dohodách o pristúpení k záväzku sa zaviazali zaplatiť banke - pôvodnému žalobcovi:

- a) pohľadávky Banky z Úverovej zmluvy na zaplatenie Úveru;
- b) pohľadávky a jej príslušenstva, ktorá vznikne v dôsledku alebo v súvislosti s odstúpením alebo vypovedaním Úverovej zmluvy;
- c) pohľadávky a jej príslušenstva, ktorá vznikne v dôsledku alebo v súvislosti so zánikom Úverovej zmluvy iným spôsobom ako splnením, odstúpením alebo vypovedaním;

d) pohľadávky a jej príslušenstva na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vznikne, príp. vzniklo v dôsledku plnenia Banky Pôvodnému dlžníkovi bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol;

e) pohľadávky na uhradenie nákladov a zaplatenie zmluvných pokút podľa Úverovej zmluvy a všetkých ostatných zmlúv uzatvorených medzi Bankou a Pôvodným dlžníkom, príp. Pristupujúcim dlžníkom;

f) pohľadávky a jej príslušenstva, ktorá vznikne na základe zmeny právneho vzťahu založeného Úverovou Zmluvou, alebo nahradením záväzku vyplývajúceho z Úverovej zmluvy novým záväzkom, t.j. v prípade privatívnej novácie právneho vzťahu, založeného Úverovou zmluvou. Súd prvej inštancie mal za to, že takéto určenie povinností a záväzku žalovaných ako pristupujúcich dlžníkov nie je určité (§ 37 ods. 1 OZ), ale ide o záväzok, ktorý neexistoval v rozhodnom čase, a ktorý mohol vzniknúť až v budúcnosti.

7. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru že žalovaný 2/ a 3/ nepristúpili platne k záväzku žalovaného 1/ z úverovej zmluvy, nevznikla im preto povinnosť platiť splátky úveru, vrátane úrokov a poplatkov solidárne so žalovaným 1/. Nie sú preto

v predmetnom konaní pasívne vecne legitimovaným subjektom, keďže nie sú nositeľmi hmotnoprávnej povinnosti voči žalobcovi, ktorá je predmetom konania. Súd prvej inštancie preto žalobu žalobcu voči žalovaným 2/ a 3/ zamietol.

8. Námietku žalovanej 3/, že spornú listinu/listiny si pred podpisom neprečítala, považoval súd prvej inštancie za irelevantnú, zdôraznil, že je na mieste od každej fyzickej osoby očakávať určitú mieru obozretnosti a starostlivosti. Úverová zmluva, ako aj dohoda

o pristúpení k záväzku, boli dané žalovanej 3/ do dispozície, mala možnosť sa s nimi oboznámiť a táto dobrovoľne, avšak bez náležitej starostlivosti, tieto podpísala, čo však nie je dôvodom pre neplatnosť právnych úkonov - úverovej zmluvy a dohody o pristúpení k záväzku.

9. K žalobcom uvádzanému právnemu názoru vyslovenému v rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky uviedol, že tento nie je možné na predmetný prípad aplikovať, nakoľko vychádzal z odlišných skutkových okolností. Súd prvej inštancie sa tiež nestotožnil

z názorom žalovaných, že samotný cieľ banky, t.j. dosiahnuť stav, kedy budú splátky pôvodného úveru platiť aj žalovaní 2/ a 3/ ako spoločníci žalovaného 1/, spôsobuje neplatnosť zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi. Uviedol, že v praxi bánk je zaužívané, že na zabezpečenie plnenie záväzkov z úverových zmlúv podnikateľských subjektov

sa používa aj inštitút ručenia fyzických osôb - spoločníkov spoločností, ktorí sú zároveň konateľmi. Ak aj účelom poskytnutia úveru bolo splatenie skoršieho úveru dlžníka u veriteľa, nie je takýto postup v rozpore s dobrými mravmi, ak sa poskytuje úver

za obvyklých podmienok, pričom pohľadávka z pôvodného úveru, ktorý má byť novým splatený, v čase poskytnutia, t. j. čerpania nového úveru, existovala.

10. Ďalej uviedol, že len žalovanému 1/ bol poskytnutý úver v celkovej výške 25.599,- eur, ktorý jediný sa v zmluve o úvere zaviazal úver vrátane dojednaných úrokov a poplatkov splatiť. Žalovaný 1/ do dňa vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru a následne ani do dňa vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie žiadnu zo splátok neuhradil, súd prvej inštancie preto konštatoval, že žaloba voči žalovanému 1/ je v celom rozsahu dôvodná, nakoľko tento je v omeškaní zo zaplatením dlžnej istiny úveru, riadnych úrokov, ako aj vyčíslených úrokov z omeškania a poplatkov - celkovo spolu v sume 43.306,74 eur. Zároveň súd prvej inštancie uložil žalovanému 1/ aj povinnosť zaplatiť žalobcovi spolu s istinou aj riadny úrok vo výške 15,90 % ročne zo sumy 25.559,- eur od 23.11.2012, t. j. odo dňa vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru do zaplatenia, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 36.437,22 eur od 23.11.2012 do zaplatenia.

11. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi aj nárok na úroky z omeškania vo výške 8,0 % ročne, pretože základná sadzba ECB bola v prvý deň omeškania s každou splátkou 0,75 % a žalobcovi patrí úrok o 8 bodov vyšší. Nakoľko si žalobca v žalobe uplatnil úrok

z omeškania len vo výške 8 % ročne, súd viazaný žalobným návrhom mu nemohol priznať vyšší úrok z omeškania ako ním uplatnený.

12. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 21Cob/47/2019-471 zo dňa 26.5.2020, ktorý v prvom výroku rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku I. až IV. zmenil tak, že žalovaným 1/, 2/ a 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 43.306,74 eur s 15,90% úrokom ročne zo sumy 25.559,- eur od 23.11.2012 do zaplatenia, s úrokom z omeškania v sadzbe 8% ročne zo sumy 36.437,22 eur od 23.11.2012 do zaplatenia. Druhým výrokom priznal žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania voči žalovaným 1/, 2/ a 3/ v celom rozsahu.

13. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Vychádzal zo záverov, ku ktorým dospel i súd prvej inštancie, ktorý skutkový stav dostatočne ustálil, preto nepovažoval za potrebné ho žiadnym spôsobom dopĺňať ani modifikovať. Odvolací súd ale konštatoval, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o veci zaujal nesprávny právny názor.

14. Uviedol tiež, že súd prvej inštancie správne nevyhovel všetkým, na obranu voči žalobe vzneseným, argumentom. Neprijal obranu žalovanej 3/, ktorá tvrdila, že Dohodu podpísala bez toho, aby si ju prečítala, ani tvrdenie, že konanie banky bolo v rozpore s dobrými mravmi, pričom odvolací súd túto úvahu súdu prvej inštancie odobril. Neúspech žalobcu v časti žaloby smerujúcej voči žalovaným 2/ a 3/, však podľa odvolacieho súdu založil súd prvej inštancie na nesprávnom právnom posúdení samotnej Dohody o pristúpení k záväzku, ktorú ako právny úkon označil za úkon absolútne neplatný podľa § 37 ods.1 OZ, ktorý nemôže založiť solidárny záväzok žalovaných 2/ a 3/ spoločne so žalovaným 1/.

15. Mal za to, že vznik a obsah Dohôd o pristúpení k záväzku bol síce prvoinštančným súdom zistený, ale nesprávne vyhodnotený. Odvolací súd, s poukazom na dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom, vznik Dohôd o pristúpení k záväzku nepotreboval zisťovať, pretože neboli pre právne posúdenie určitosť takýchto právnych úkonov spochybnené.

Hodnotil len aplikáciu ust. § 533 OZ ako hmotnoprávneho ustanovenia použitého na daný prípad, s ktorého aplikáciou sa stotožnil, ktoré ale vyložil odlišne od prvoinštančného súdu. Uviedol, že Zmluva o splátkovom úvere bola uzatvorená v rovnaký deň ako boli žalovanými 2/ a 3/ uzatvorené Dohody o pristúpení k záväzku, vzniknutému medzi úverovým veriteľom, ktorým bol pôvodný žalobca - banka, a úverovým dlžníkom - žalovaným 1/. Záväzok zo Zmluvy o splátkovom úvere však nevznikol neskôr a nemá charakter zmluvy, ktorá by mala vzniknúť až v budúcnosti. Obe Dohody o pristúpení k záväzku obsahujú záväzok pristupujúcich dlžníkov splniť banke dlh z úveru poskytnutého žalovanému 1/, ktorý je v čl. I. každej Dohody identifikovaný výškou poskytnutého úveru i číslom Zmluvy o úvere, a aj z obsahu Dohôd je jednoznačné, že sa viažu ku Zmluve o splátkovom úvere. Tiež priamo v Zmluve o poskytnutí úveru žalovaní 2/ a 3/ svojimi podpismi potvrdili pristúpenie k úverovému záväzku dlžníka, ktorým je žalovaný 1/. Ustálil, že záväzok žalovaných 2/ a 3/ sa bezprostredne viaže na Zmluvu o splátkovom úvere.

16. K uvedenému odvolací súd zdôraznil, že existencia záväzku v čase pristúpenia nemusí byť naplnená, ak bola v pôvodnom vzťahu dohodnutá odkladacia podmienka a dohoda o pristúpení k záväzku takúto odkladaciu podmienku akceptuje. Článok II. bod 1. a/ Zmluvy o splátkovom úvere ako hlavný záväzok, na ktorú nadväzuje Dohoda o pristúpení k záväzku, ktorá má vedľajší charakter, túto odkladaciu podmienku výslovne označuje. Odvolací súd sa z uvedeného dôvodu nestotožnil s právnym záverom prvoinštančného súdu o neplatnosti Dohôd o pristúpení a nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných 2/ a 3/.

17. Na záver skonštatoval, že dojednané práva a povinnosti upravené v Dohodách o pristúpení k záväzku sa viažu k už existujúcemu právnemu vzťahu a vychádzajú práve zo Zmluvy o splátkovom úvere. Ide o platne uzatvorené Dohody o pristúpení k záväzku, ktoré v rámci zákona zakladajú práva a povinnosti jej účastníkov a na základe ktorých nielen žalovaný 1/, ale i žalovaní 2/ a 3/

sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi žalovanú istinu. Ďalej uviedol, že výšku príslušenstva, ktoré je tvorené úrokmi a úrokmi z omeškania, prvoinštančný súd právne správne posúdil a zo strany žalovaných ako povinných neboli

k tomu vznesené žiadne námietky, preto ich osobitne neposudzoval a nezaoberal sa nimi.

18. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaný 2/ a žalovaná 3/ (ďalej aj „dovolatelia“) včas dovolanie, ktorým žiadali, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal žalovanému 2/ a žalovanej 3/ náhradu trov konania. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP,

že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

19. Dovolatelia videli nesprávne právne posúdenie v tom, že odvolací súd nesprávne právne posúdil skutočnosť, že existencia záväzku v čase pristúpenia nemusí byť naplnená, ak bola v pôvodnom vzťahu dohodnutá odkladacia podmienka a dohoda o pristúpení k záväzku takúto odkladaciu podmienku akceptuje. Uvedený záver odvolacieho súdu nemá podľa dovolateľov oporu v zákone a odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol,

o aký právny predpis opiera svoj právny názor, že v prípade odkladacej podmienky nemusí byť (splnená) podmienka, že peňažný dlh musí existovať. Podľa dovolateľov možno pristúpiť len k záväzku, ktorý musel existovať v čase pristúpenia, nie k záväzku, ktorý vznikne v budúcnosti, pričom pod záväzkom je potrebné rozumieť existujúci peňažný dlh. Uvádzajú, že zmluva o pristúpení k záväzku bola uzatvorená pred účinnosťou zmluvy o úvere, teda skôr, ako vznikli práva a záväzky vyplývajúce zo zmluvy o úvere.

20. Dovolatelia poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

(ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) sp.zn. 5 Obo/17/2010 zo dňa 23.6.2010, podľa ktorého „v danom prípade je predmetom zmluvy medzi pôvodným a novým dlžníkom prevzatie neexistujúceho dlhu na strane pôvodného dlžníka, teda nemožnosť plnenia

na strane nového dlžníka. Keďže S.S. nikdy nebol dlžníkom spoločnosti I., v.p. Z.Z.

(dlžník bol S., s.r.o.) nemohol neexistujúci dlh na seba prevziať Z.Z. v pozícii nového dlžníka. Nemožnosť plnenia je podľa § 37 ods. 2 OZ sankcionovaná absolútnou neplatnosťou právneho úkonu, pričom nemožnosť plnenia musí existovať v dobe vzniku právneho úkonu - tzv. počiatočná nemožnosť. To, či o počiatočnej nemožnosti subjekty vedeli alebo nie, je právne bezvýznamné“. V ďalšom poukazovali na rozhodnutia krajských súdov - Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/137/2014 zo dňa 25.02.2015, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13CoE/81/2012 zo dňa 8.4.2013 a Krajského súdu v Žiline

sp. zn. 10Co/95/2012 zo dňa 21.3.2013.

21. Ďalej namietali, že odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že dohoda o pristúpení k záväzku, ktorá má vedľajší charakter, odkladaciu podmienku výslovne označuje, avšak neuviedol, v ktorej časti zmluvy o pristúpení záväzku sa takáto podmienka /výslovne/ označuje. Podľa dovolateľov zmluva o pristúpení k záväzku ustanovenie o výslovnej akceptácii odkladacej podmienky neobsahuje, a teda názor odvolacieho súdu je nesprávny.

22. Majú za to, že zmluva o pristúpení záväzku bola uzatvorená pred účinnosťou zmluvy o úvere, teda skôr, ako vznikli práva a záväzky vyplývajúce zo zmluvy o úvere, a v čase uzatvorenia dohody o pristúpení k záväzku žiaden finančný záväzok neexistoval.

Majú za to, že dohoda o pristúpení k záväzku je neurčitá, nakoľko sa viaže na budúci právny vzťah a budúce záväzky, ktoré neboli a ani nemohli byť v dohode o pristúpení k záväzku - za správny považujú záver súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že uzavretie zmluvy o pristúpení k záväzku nesmie predchádzať existencii dlhu, za nesprávny považujú názor odvolacieho súdu, ktorý za dostatočné považoval to, že zmluvy boli podpísané v rovnaký deň. Dohodu o pristúpení k záväzku taktiež považujú za postihnutú nemožnosťou plnenia.

23. Na záver uviedli, že výrazná časť výšky finančných prostriedkov, ktoré odvolací súd zaviazal

uhradiť žalovaného 2/ a 3/, v čase uzatvorenia dohody nebola známa.

Konštatujú, že samotná dohoda o prístupení k záväzku opakovane uvádzala, že sa uzatvára aj na pohľadávky a jej príslušenstvo, ktoré vzniknú v budúcnosti, a teda nenapĺňala podmienku vedomosti prístupujúcich o konkrétnej výške záväzku, či záväzok vznikne, kedy, a či vôbec vznikne. Až po náležitom zhodnotení výšky záväzku k svojim pomerom v rozhodnom čase by mohli zväžiť, či k takému záväzku vôbec pristúpia. Dovolatelia majú za to, že je potrebné posúdiť aj skutočnosť, či pri právnom úkone uzatvorenia dohody o prístupení k záväzku sa nejedná o absolútne neplatný právny úkon, tiež z dôvodu nedostatku jeho vážnosti a zároveň nemožnosti plnenia podľa § 37 OZ, nakoľko už pri uzatvorení dohody bolo zrejmé, že žalovaní 2/ a 3/ prevzatý záväzok nebudú nikdy schopní splniť. Záverom žalovaný 2/ a žalovaná 3/ zároveň požiadali dovolací súd o odklad vykonateľnosti rozhodnutia z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

24. K dovolaniu žalovaných 2/ a 3/ sa žalobca písomne nevyjadril.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenými osobami, v neprospech ktorých bolo napadnuté rozhodnutie vydané (ust. § 424 CSP), zastúpených v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 2/ a žalovanej 3/ je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

26. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

27. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

29. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky odvolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

30. Dovolatelia prípustnosť dovolania vyvodzovali z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

31. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 CSP platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle,

že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP. Podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

32. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/216/2017). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

33. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že dovolatelia za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešenú otázku považujú to: „či žalovaný 2/ a 3/ mohli pristúpiť k záväzku žalovaného 1/, keď tento ešte v čase pristúpenia neexistoval, pritom v čase pristúpenia žalovaných 2/ a 3/ by musel (mal) existovať (existujúci peňažný záväzok), a teda nemohlo ísť o záväzok, ktorý vznikne v budúcnosti“. Z obsahu dovolacích námietok a argumentácie prednesenej dovolateľmi teda možno vyrozumieť, že sa pýtajú, či možno pristúpiť k záväzku v čase, keď jeho výška ešte nemá podobu splatného dlhu, ale záväzku splatného v budúcnosti.

34. Dovolací súd konštatuje, že vo veci prejednávanej odvolací súd svojim zmeňujúcim rozhodnutím rozhodol vecne správne. Nesprávnym bol záver súdu prvej inštancie, že dohody o pristúpení k záväzku nie sú platné, keďže časovo predchádzali vzniku samotného dlhu založeného zmluvou o splátkovom úvere, konštatujúc tak, že v čase podpísania dohody o pristúpení k záväzku tento neexistoval a mal vzniknúť až v budúcnosti, čo zakladá neurčitosť takého záväzku, ku ktorému nemožno ani ako k budúcemu pristúpiť a z toho dôvodu nie je možné na vec aplikovať ust. § 533 OZ. Odvolací súd tak korekciou tohto nesprávneho právneho názoru nepochybil.

35. Dovolací súd sa stotožňuje so závermi formulovanými odvolacím súdom, ktorý správne uzavrel, že záväzok zo zmluvy o splátkovom úvere nevznikol neskôr a nemá charakter zmluvy, ktorá by mala vzniknúť až v budúcnosti. Z dohôd o pristúpení k záväzku je zjavné, že tento je identifikovaný výškou poskytnutého úveru i číslom zmluvy o úvere, a aj z obsahu dohôd je jednoznačné, že sa viažu k určitej jedinečnej zmluve o splátkovom úvere, individualizovanej a konkretizovanej tak jej zmluvnými stranami, ako aj predmetom ich práv a povinností - ich záväzkovým vzťahom. Z čl. II. bod 1.a/ zmluvy o splátkovom úvere ako hlavného záväzku, na ktorý nadväzuje dohoda o pristúpení k záväzku, ktorá má vedľajší charakter, túto odkladaciu podmienku výslovne označuje, čo ju nečiní neplatnou. Dojednané práva a povinnosti upravené v dohodách o pristúpení k záväzku sa viažu k už existujúcemu právnemu vzťahu a vychádzajú práve zo zmluvy o splátkovom úvere.

36. Rovnako ako postúpenie pohľadávky (a iné inštitúty vymedzené v štvrtom oddiele prvej hlavy ôsmej časti Občianskeho zákonníka), aj pristúpenie k záväzku je zmenou v osobe veriteľa alebo dlžníka, pričom

každá zákonom formulovaná možnosť takejto zmeny má obdobné interpretačné súvzťažnosti. Je teda pre takýto právny úkon aplikovateľný výklad zhodný s nahliadaním na inštitút postúpenia pohľadávky či prevzatia dlhu.

Aj budúca pohľadávka, neexistujúca v dobe uzavretia zmluvy o postúpení, je spôsobilým predmetom postúpenia a okamžik postúpenia budúcej pohľadávky je totožný s okamžikom jej vzniku (rovnako Švestka, J., Spáčil J., Škárová, m., Vulmák, M. a kol. Občanský zákoník II. Kometář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1569). Nepochybne pristúpenie k záväzku je zároveň spôsobom zabezpečenia pohľadávky, ktoré je obdobné ručiteľskému záväzku, pričom z ust. § 304 ods. 2 ObZ vyplýva, že je možné zabezpečiť aj záväzok, ktorý vznikne v budúcnosti, alebo ktorého vznik je závislý na splnení podmienky. Na rozdiel od ručenia, obsahom dohody podľa ust. § 533 OZ je záväzok prístupujúceho (kumulatívne) ako ďalší dlžník zaplatiť za dlžníka jeho dlh veriteľovi, teda nejedná sa o záväzok subsidiárny, ako je tomu pri ručení.

37. Hoci skutkovo ide o situáciu diametrálne odlišnú od veci prejednávanej, v rámci analógie úvahovej línie súvisiacej so zabezpečovacími inštitútmi, poukazuje dovolací súd aj na závery formulované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. augusta 2017 sp. zn. 4Obdo/37/2016 (R 88/2018). V tomto rozhodnutí najvyšší súd výslovne uzavrel, že ručiteľský záväzok poručiteľa má pôvod v právnom úkone, ktorý poručiteľ urobil pred svojou smrťou riadnym ručiteľským vyhlásením a v zmysle § 470 Občianskeho zákonníka prechádza na dedičov, pokiaľ dedičstvo neodmietli. Nie je rozhodujúce, či dlh (záväzok) zabezpečený ručením bol v čase smrti poručiteľa splatný, rozhodujúce je to, že vznikol za života poručiteľa a ide o záväzok majetkovej povahy.

38. Aj v kontexte uvedenej právnej vety je jednoznačné, že pokiaľ ide o zabezpečovací inštitút, tak pre možnosť ručiť za splnenie záväzku, či možnosť postúpiť záväzok, či pristúpiť k záväzku, je podstatným výlučne platnosť, existencia, samotného záväzku, nie splatnosť skutočného dlhu, ktorý z neho vzíde. Ak platí toto pre generálnu sukcesiu, nie je dôvod, aby rovnaké neplatilo pre sukcesiu singulárnu. Je zjavné, že zmluva o úvere je zmluvou, ktorá zaväzuje dlžníka a veriteľa k záväzku majetkovej povahy. V obsahu zmluvy bolo dostatočne identifikovateľné, aký dlh splatný v budúcnosti môže na jej základe vzniknúť. Tento záväzok bol platný, v konaní pred súdmi nižšej inštancie nebola zistená neplatnosť zmluvy o úvere. Pokiaľ teda dôjde k vyhláseniu o pristúpení k záväzku v momente, kedy zároveň dochádza k uzavretiu nepochybne platnej úverovej zmluvy, ktorej splnenie má takéto pristúpenie zabezpečiť, nie je dôvod pochybovať o tom, že takýto úkon je platný a následne záväzok z neho vymáhateľný.

39. Dovolací súd dospel k záveru, že je v súlade s ust. § 533 OZ pristúpenie k záväzku, z ktorého splatný peňažný dlh vznikne v budúcnosti, pokiaľ v čase pristúpenia k záväzku je dostatočne identifikovateľné, aký dlh splatný v budúcnosti môže na jeho základe vzniknúť.

40. K vznesenej pochybnosti dovolateľa o tom, či mohol platne vzniknúť záväzok z úverovej zmluvy, keď bolo poskytnutie úveru naviazané na odkladaciu podmienku, ktorou bolo uzavretie zmluvy o pristúpení k záväzku, len na okraj dovolací súd uvádza, že táto úvaha dovolateľa (t. j. že by to možné nebolo) by musela viesť k neplatnosti akéhokoľvek hlavného záväzku podmieneného vznikom určitých zabezpečovacích práv.

Úplne tu opomína princíp, že podmienky, na ktorých splnenie je viazaný vznik (príp. zmena či zánik) práva resp. povinnosti (tu povinnosť poskytnúť úver), nepodmieňujú platnosť úkonu samotného (tu úverovej zmluvy). Podmieňujú výlučne to, či nastanú právne následky spojené s príslušnou podmienkou, t. j. v tomto prípade by pri nepristúpení k záväzku veriteľ neposkytol dlžníkovi úver, samotná zmluva o úvere by však zostala v platnosti.

41. Na okraj len poznámka k argumentácii dovolateľa poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo/17/2010 zo dňa 23.6.2010 - predmetné rozhodnutie nie je rozhodnutím dovolacieho súdu, ide o rozhodnutie najvyššieho súdu

ako súdu odvolacieho, ktoré neprešlo dovolacím prieskumom (nie je teda splnený predpoklad tvrdeného judikatórneho odklonu podľa ust. § 421 ods. 1 CSP), navyše, uvedené rozhodnutie je založené na skutkovom základe, z ktorého vyplýva, že medzi účastníkmi úkonu išlo o prevzatie neexistujúceho dlhu, čo v prejednávanej veci nebolo preukázané.

42. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalovaný 2/ a žalovaná 3/ nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkali nesprávne právne posúdenie veci a ich dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto v súlade s ust. § 448 CSP ich dovolanie ako nedôvodné zamietol.

43. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP.

44. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.